

życiu. Ta pozorna stabilizacja maskuje dość burzliwe zmiany w konsumpcji poszczególnych grup społeczno-demograficznych.

Do najważniejszych zmian zaliczyć trzeba wyraźny spadek konsumpcji w mieście i wzrost na wsi. Towarzyszy temu spadek spożycia wśród pracowników najemnych (robotnicy, urzędnicy) i wzrost w sektorze prywatnym (rolnicy, rzemieślnicy, właściciele sklepów itp.).

Zmniejsza się dystans w spożyciu dzielący kobiety i mężczyzn. Proces ten ogranicza się jednak do ludności miejskiej zwłaszcza z wyższych kategorii wykształcenia.

Zanotowano sygnały odchodzenia od modelu znacznego spożycia jednorazowego prowadzącego do wysokiej intoksykacji. dotyczy to ludzi młodych oraz należących do wyższych kategorii wykształcenia.

Potwierdza się, obserwowana już wcześniej, tendencja wzrostu liczby abstynentów. Nadal niepijący lokują się na peryferiach struktury społecznej i demograficznej.

Changes in alcohol consumption in Poland in the years 1984-1989

Two nation-wide surveys on drinking practices of the population aged 15+ are compared and then discussed. At the aggregate level no significant changes in alcohol consumption were detected between 1984 and 1989. This stabilization, however, hides turbulent transformations of drinking in different social and demographic segments of the population.

A most important trend is a decrease of consumption among town-dwellers and its rise in the villages. This is associated by lowering alcohol intake among those employed (workers, white collars) and growth of consumption in private sector (individual farmers, craftsmen, shop owners et cetera).

A gap between male and female drinking has been narrowed with special impetus in people of university education inhabiting big cities.

Per session consumption tends to decrease especially among younger generation with a better educational background.

A continuous, light growth of abstaining population has been confirmed again in this study. Abstainers, however, occupy peripheral positions in social and demographic structure of the society.

It can be argued that changes in alcohol consumption reflect, and are influenced by, more general trends in lifestyles and economic situation of different social and occupational groups.

Bibliografia

- 1. Jasiński J. *Badania ankietowe nad spożyciem alkoholu w Polsce w 1980 roku*, Warszawa 1984.
- 2. Jasiński J. *Podstawowe problemy metodologiczne badań nad spożyciem alkoholu przeprowadzanych w populacji generalnej*. Alkoholizm i Narkomania, Zima 1990.
- 3. Midanik L. *The Validity of Self-Reported Alcohol Consumption and Alcohol Problems: A Literature Review*. British Journal of Addiction, vol. 77, 1982.
- 4. Moskalewicz J., Czy zbliżamy się do dziwięciu litrów? *Kwestia alkoholu w latach 1989 - 1990*. Problemy alkoholizmu Nr 9 (426), wrzesień 1991.
- 5. Moskalewicz J., Sierosławski J. *Wzory picia 1984 - Maszynopis*, IPiN.
- 6. Moskalewicz J., Sierosławski J. *Abstynenci - niewidoczny tłum*. Referat wygłoszony na XXXVI Konferencji Psychiatrów Polskich i Czechosłowackich, Kraków 1985. Maszynopis w IPiN.
- 7. Moskalewicz J., Sierosławski J. *Zróźnicowanie spożycia alkoholu w Polsce w latach osiemdziesiątych*. Problemy Medycyny Społecznej No 8. Warszawa 1986.
- 8. Pernanen K. *Validity of Survey Data on Alcohol Use*. In: Gibbins R. J., Israd Y., Kalant H., Popham R. E., Schmidt N., Smart R. G. (eds): *Research Advances in Alcohol and Drug Problems*. Vol. I. New York, London, Sydney, Toronto 1974.
- 9. *Rocznik Statystyczny GUS 1990 r.*
- 10. Simpura J. *Scandinavian drinking survey: construction of indices of alcohol intake*. SIFA mimeographed series No 46, Oslo 1981.
- 11. Zieliński A. *Wzory picia alkoholu w Polsce*. Alkoholizm i Narkomania, Jesień 1988.